

Dnr 08-0283
Hanna Sejlitz/NAW

Hörselskadades Riksförbund

besöksadress: Gävlegatan 16
Box 6605, 113 84 Stockholm
tel: +46 (0)8-457 55 00
texttel: +46 (0)8-457 55 01
fax: +46 (0)8-457 55 03
e-post: hrf@hrf.se

2008-04-28

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

**Konsekvensanalys om lokalisering av SVT Teckenspråk
(Ku2008/358/MFI)**

Utgångspunkten för konsekvensanalysen är att så långt som möjligt ta reda på vilka konsekvenser ett borttagande av anslagsvillkoren kan få för SVT:s programverksamhet på teckenspråk och i förlängningen för den teckenspråkiga publiken.

I propositionen 2005/06:112 nämndes att analysen bör göras med syfte att stärka döva personers tillgång till TV.

I promemorian har Falun beskrivits och angetts som alternativ. Detta anser vi inte ingår i direktiven och bör därför bortses från. Vi har också bortsett från det i vårt remissvar.

Sammanfattning

Hörselskadades Riksförbund, HRF kan acceptera att anslagsvillkoren förändras. HRF vill dock ha en annan formulering än det som föreslagits och föreslår följande:

"Programverksamhet för teckenspråkiga ska bedrivas i en teckenspråkig miljö."

HRF föreslår att den andra meningen i villkoret tas bort då fokus är att säkra den teckenspråkiga miljön. Dessutom kan den andra meningen feltolkas.

HRF anser att programverksamheten för teckenspråkiga ska bedrivas i en teckenspråkig miljö. För att detta ska vara möjligt har valet av produktionsanläggning en avgörande betydelse. Den bör placeras i ett område med stort antal teckenspråkiga döva och hörselskadade och ha kapacitet för framtida utökning och kvalitetshöjning av program på teckenspråk.

HRF anser även att SVT Teckenspråk ska vara en egen enhet inom SVT.

Ställningstagande och skäl

SVT har i en skrivelse i juni 2007 (Ku2007/2285/MFI) önskat att ta bort anslagsvillkoret för produktionsanläggningen för teckenspråkiga program och flytta programverksamheten till SVT Falun. HRF med flera, har lämnat synpunkter på skrivelsen och påtalat flera brister som föranledde Konsekvensanalys om lokaliseringen av SVT Teckenspråk (Ku2008/358/MFI).

Anslagsvillkor

HRF tycker att anslagsvillkoren kan förändras, men håller inte med om förslaget på formulering. Vi föreslår att anslagsvillkoren formuleras så här:

”Programverksamhet för teckenspråkiga ska bedrivas i en teckenspråkig miljö.”

HRF föreslår att den andra meningen i villkoret tas bort då fokus är att säkra den teckenspråkiga miljön. Det finns risk för att formuleringen ”arbetsplatsen ska vara tvåspråkig” tolkas på ett sådant sätt som inte är menat. Dövas och vissa hörselskadades tvåspråkighet är inte densamma som hörandes tvåspråkighet. Talad svenska och teckenspråk använder skilda språkliga kanaler, via akustiska respektive visuella kanaler. Dövas förstaspråk är teckenspråk och andraspråket är skriven svenska. Skriven svenska används inte i direktkommunikation utan i huvudsak när man meddelar sig via skrivna dokument, e-brev etc. Hörande kan växla mellan skriven och talad svenska; det kan inte döva. I ett talat samtal blir döva och hörselskadade lätt utanför. Därför är det viktigt att vara tydlig med vad som menas med *tvåspråkighet*. Samtalsspråket kan endast vara teckenspråk i en tvåspråkig miljö där döva, hörselskadade och hörande finns. Eftersom det är naturligt att döva och hörselskadade kommer att jobba i den teckenspråkiga programverksamheten innebär det i praktiken paradoxalt nog en enspråkig miljö. För att säkerställa en teckenspråkig miljö krävs tolkar.

Kriterier för en kvalitativ programverksamhet

Följande kriterier menar HRF bör uppfyllas vid placering av en produktionsanläggning för program på teckenspråk med hög kvalitet:

Teckenspråkig miljö

Teckenspråksproduktionen måste ske i en miljö där teckenspråket är det naturliga samtalsspråket. När inte alla närvarande behärskar teckenspråk ska det finnas tillgång till teckenspråkstolk. För en bibehållen och utvecklad teckenspråkig miljö är det en styrka om programverksamheten hålls samlad på en och samma ort.

Särskild kompetens

Personer som arbetar med teckenspråkiga program ska vara teckenspråkiga. Det är viktigt att de har en god kunskap om teckenspråkiga i Sverige och världen samt god kännedom om dövas och hörselskadades levnadsvillkor. En annan viktig kunskap är hur teckenspråket uppfattas och ska framställas i TV, till exempel hur man filmar för att det ska bli bra.

Låg etableringströskel

För att minska etableringströskeln för rekrytering av kompetent personal bör produktionsanläggningen placeras i ett område med stort antal teckenspråkiga döva och hörselskadade. Med detta menar vi orter där det finns skolor för döva och hörselskadade och/eller stora möjligheter att delta i ett teckenspråkigt fritids- och föreningsliv dvs där det finns tillgång till ett rikt socialt nätverk med andra teckenspråkiga.

Utbud

I produktionsanläggningen bör finnas möjlighet att utöka antalet teckenspråkiga program med minst lika hög kvalitet som hittills. Utbudet är idag mindre än efterfrågan.

Egen enhet

Vidare anser HRF att **SVT Teckenspråk** även i fortsättningen ska vara en egen enhet inom SVT för att lättare kunna följa upp teckenspråksproduktionens utveckling inom public service - enligt förslaget i promemorian. SVT Teckenspråk är en mycket liten del av företagets totala verksamhet, vilket gör det ännu viktigare att verksamheten fortsätter ha en särställning i form av en egen enhet med egen chef och egna resurser att förfoga över. Teckenspråket är unikt men dess ställning är skör. För att inte utsätta teckenspråket för strukturell diskriminering – (indirekt och ofta oavsiktlig diskriminering pga samhällets normer och organisationsformer) krävs ett garanterat och skyddat utrymme för det, annars är risken uppenbar att det drunknar i konkurrensen om resurserna. Ett upptagande av SVT Teckenspråk i den totala produktionen får lätt sådana konsekvenser, eftersom språkgruppen är liten och lätt hamnar i skymundan bland hörande. Därför anser vi att grundläggande är att SVT Teckenspråk förblir en självständig enhet som inte dagligen måste konkurrera om resurserna.

Med vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund

Hans Ericson
generalsekreterare